

«Сёнтёр» ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 җулхи майн 5-мёшёнченпе тухать

28 (7668) №

Шамат кун, 2009 җулхи апрелён (ака) 4-мёшё

Хакё ирёлкё

«Вёрентү» нацпроект

Ғур аки умён

Пусламаш классене – пысак парне

«Вёрентү» нацпроект пурнаҗа кёрсе пыни пирён районти җулкулсем таташах төрлө вёренү хатёрсемпе пуяланнинче усҗаманах куранать. Ака җак эрнере те районти пур җулкити пусламаш классем патне пурё 2781,183 тенкёлөх төрлө вёренү комплекчөсем җитрөс. Вёрентү ёҗөнче кирлө электронла учебниксем, плакатсем, сөхөтсем, глобуссем, кашни ачана валеҗсе памалли дидактика материалөсем, төрлө төслө таблицәсем тата ытти нумай хатёрсем (пурё 87 ят) пусламаш классенчи ачасен тата вёсен вёрентекөнөсен камалне туллинех тивёҗтерөс.

Кашт маларах та җул библиотекисем классика литературипе тата электронла учебниксемпе җылай пуяланчөс. Халё тухса пыракан Раҗсей пысак энциклопедийён 9-җар томё те җулкисенчи библиотекәсенө җитнө. Электронла изданисем хушанса пынипе тата вёсемпе анлан усә курнинө шута илсе библиотекәсенө медиатекәсем тавас ёҗ пулланнә.

Н. НИКОЛАЕВА.

Призыв

Ғара каякансем нумайрах пулөс

Ғулталак җурә тата пёр җул каялла җара кайнисем пёр харас каялла тавраннинө пула апрелён 1-мёшөнчө пулланнә җурхи призыв нумай яша пырса тивмелле. Ғаваш Республикинө те ака җамраксенө җара пёлтөрхинчө икё хут нумайрах илсе кайма палартнә. Муркаш тата Элөк районөсен җар комиссариатөнчө пурё 182 яшан җара каймалла. Вёсенчө 60 процентне яхан Муркаш район качисем пулмалли палла.

Ғар комиссариатөнчө анлантарнә тарәх, асла җулкисенчө вёренекөн студентсем пёр хут отсрочка илме пултарасчө. Техникумсемпе училищөсенчө вёренекөнсем 9 класс пётөрнө хыҗҗан вёренме көнө пулсан, алла диплом илмесө җара каймөс. Ғак вёренү заведениёсенө 11 класс хыҗҗан вёренме көнөсен вара отсрочка җук. Ғара каяканан ачи 3 җул тултарман пулсан та, араме ача амаш пулма хатёрленөт пулсан та, халё җемье пуҗөн саккунпа килөшүллөн җара каймалла. Ача җуратнәшан тата ача упашки җартан киличчөн пахса үстернө вәхәтра салтак араме пособисенө тивөҗөт. Ялла ыргансенчө ёҗлекөн арҗын врачемпе учительсен те федералла саккунпа палартнипе салтак пушмакне отсрочкаҗар тәхәнма тивө.

Халыхи вәхәтра Муркашпа Элөк районөсен җар комиссариатөнчө җуркуннехи призыва лекнө җамраксен медицина төрөслөвө витөр тухас ёҗсем пырасчө.

Н. АНДРЕЕВА.

Техника хатёр пулө

Эсир сән үкерчөкрё «Свобода» хуҗаләхри юсавҗәсен бригадин членөсенө Владимир Пьянзин сварщикта тата Михаил Толикинна Анатолий Смирнова курапәр. Юсавёҗәсенө вара Петр Ишаков йөркелесе ертсе пырать. Юсавёҗәсем җак кунсенчө сеялкәсенө хатёррисен ретне лартса пётөрме палартасчө.

В. ШАПОШНИКОВ сән үкерчөкө.

Тивөҗслө шайра ирттерөс

Кәҗалхи җурхи уй-хир ёҗәсенө Ильич яч. хис. хуҗаләхра япәх мар хатёрленсе кётсе илөсчө. Машинәпа трактор паркөнчө иртенпөх ёҗ шавө лапланмасть. Тимөрсө ласҗинчө те ёҗсем җителөкөлипөх. Кунта тимөрсө ёҗне җамрак механизатор Андрей Иванов пурнаҗлать. Халыхи вәхәтра вәл җүресен шәлөсенө түрлетсе майлаштарассипе тимлет. Хатёр шәлөсенө тепөр бригада членөсем рамәсем җине ырнастарасчө.

Пәхатән та, юсав ёҗәсенө туса ирттерекөнсем пурте җамраксем. Ака Николай Николаев, Вячеслав Федоров, Иван Петухов хәйсенө лайәх өнчөн кәтартаҗсчө.

Сеялкәсемпе культиваторсенө пәхса тухса юсас өнөпе те юсавҗәсем ёҗлөсчө. Кунта вәй хуракансенчөн пёри Евгений Кириллов юсав ёҗәсем вөҗленсе пынинө палартрө. Паян-ыран тенө пе-

көх җирөплөтсе панә техникәна майлаштарса җитерме пәхасчө.

Ғак вәхәтра илсен, хуҗаләхра җурхи ёҗсенө йөркөллө туса ирттерме механизаторсен кадрөсем җителөкөлө. Ака-суха ёҗәсем вәхәтөнчө ыраһна тухса вөсенө кунне икө хутчөн вөри апат җитерессинө йөркөлөме пәхнә. Тракторсенө, тёрпен илсен, ответлә тапхәр валли хатёрлөсө җитернө. Кондициллө вәрләх та җитмелле.

– Дизель топливө бензин та җурхи ёҗсем тытаниччөн кирлө җухлө хатёрлөсө җитерөтпөр тесе шулталәп, – тет хуҗаләхан агрономө Федор Егоров.

Кунтах хуҗаләхан төп инженерө Георгий Сергеев та пурчө. Вәл та техникәна юсас хатёрлөсө елпе пынипе камалла. Ёҗлекөнсем те җуна парса тарәшни сисөнет. Мөншөн тесөн хуҗаләхра ёҗ

Ыйту – хурав

Ғур хакпа мар – түлевсөрөх

«Ғәмәлләхсемпе усә куракансем Муркашран Шупашкара автобуса халы те җур хакпа җүреме пултарасчө-и?»
Ку ыйту җине хуравлама энө Ғаваш Республикин Сывләх сыхлавө тата социалла аталану министрствин пирён районти социалла хуҗлөх пайөн ертүҗинчөн Н.П. ПЕТРОВАН ыйтрам. Ака мөнле хурав пачө вәл:

– Федералла тата республика шәйөнчи җәмәлләхсемпе усә куракансем Иван Никитинан 9 рейсө җинчө халиччөн җур хакпа җүренө пулсан, апрелён 1-мёшөнчөн пулса түлевсөрөх җүреме пултарасчө. Ғакна валли вөсен җул җинчө җүремелли пёрлөхи социалла билета туянмалла. Ана халылөхө

Шупашкарти автовокзалсенчө туянма пулать. Асаннә җул җинчө җүремелли пёрлөхи социалла билетсенө районта та сутма пулс ыйтава республика шәйне тарәтнә.

Каласа хәвармалла, җүрөх асаннә 9 рейс халылөхө малтанхи расписанипөх җүрет. Вөсем Муркашран «Никита» автостанцинчөн җула тухасчө, Шупашкарти хула җум автовокзалне илсе җитерөсчө. Муркашпа тата каялла хула җум автовокзалөнчөнөх җула тухасчө.

Асилтерөтөп: җул җинчө җүремелли пёрлөхи хушши тарәшса ёҗленөшөн – Ольга Ивановна ВАСИЛЬЕВАН, Ильич яч. хис. ял хуҗаләх производство кооперативөн төп экономистне.

Л. ПАВЛОВА каласнә.

Райадминистрацире

Хисөп грамотинө тивөҗснө

Афган вәрҗин ветеранөсен канашө тата Ильич яч. хис. ял хуҗаләх производство кооперативө ыйтнисенө тивөҗтерөсө, район административөн пусләхөн 2009 җулхи мартан 5-мёшөнчи 135 № йышәнәвөпе район административөн Хисөп грамотинө наградаланә:

1. Районан обществәлла пурнаҗснө активлә хушәннәшан тата пирён җарсенө Демократиллө Афганистан Республикинчөн кәларнәранпа 20 җул җитнө май Афган вәрҗин җак ветеранөсенө:

– Николай Иванович ЗАЙЦЕВА, Шомик җулөн физкультура учительнө;
– Иван Маркович КОЛЕСНИКОВА, строи-

теле;
– Валерий Геннадьевич МАКСИМОВА, Шупашкарти «Паркет» чикөллө явапләхлә обществән разнорабочинө;
– Юрий Михайлович ТРОФИМОВА, районти 2-мөш номерлө больницән врач-невропатологнө;

– Александр Афиногенович ЧАКАКА, «Муркашри сөт завөчө» усә акционер обществин водителньне.

2. Ял хуҗаләх производство винчө нумай җул хушши тарәшса ёҗленөшөн – Ольга Ивановна ВАСИЛЬЕВАН, Ильич яч. хис. ял хуҗаләх производство кооперативөн төп экономистне.

РАЙОНТИ ХУҒАЛАХСӨНЧӨ АПРЕЛӨН 1-МӨШӨ ТӨЛНӨ ҒУРХИ УЙ-ХИР ЁҒӘСӨНӨ ИРТТЕРМЕ ХАТӨРЛӨНӨ ВӘРЛӘХ ПАХАЛАХНӨ КӘТАРТНИ
1. Вәрләх хатөрлемелли план. 2. Төрөслөттөрнө (центнерпа). 3. Кондициллө вәрләх (процентпа). 4. Кондициллө марри (центнерпа).

Уй-хир	1800	1800	86	250
Е. Андреев яч. хис.	1800	1800	86	250
«Волга» ООО	500	0	0	0
«Восток»	1400	1458	74	383
«Герой»	2070	1947	79	405
Ильич яч. хис.	3000	3010	67	1000
«ВТМ» ООО	300	0	0	0
Ленин яч. хис.	850	810	88	100
«Лидер» АФ ООО	300	0	0	0
«Орино»	2200	2209	93	150
«Передовик»	1830	1833	99	23
«Свобода»	3820	4070	95	210
«Сеятель»	940	940	88	110
Суворов яч. хис.	2280	2267	100	0
«Рассвет» АФ ООО	1050	1050	33	700
«Ударник»	3870	4000	73	1087
«Хлебороб»	340	344	100	0
Чапаев яч. хис.	1650	1760	89	200
«Чемеево»	550	374	0	374
Чкалов яч. хис.	1600	2000	100	0
Мичурин яч. хис. АФ	1200	1200	17	1000
Матвеев ХФХ	100	278	0	278
Толстов ХФХ	200	500	60	200
Бархаткин ХФХ	920	920	65	320
Краснов ХФХ	200	200	100	0
Максимов ХФХ	250	250	0	250
РАЙОНӨПӨ	33220	33220	79	7040
Ғурхи тулә	7499	7499	73	2048
Урпа	17081	17081	89	1864
Сөлө	6343	6343	64	2275
Пәрҗа	986	986	73	265
Вика	1311	1311	55	588

уқсинө те хәш-пөр җөрти пек җур җулта пөрре мар, уйәхсөрен түлөсө тарәсчө.

Ғавна пулах ёҗсем те япәх мар пырасчө. Ёҗлекөнсем те мөн хушнинө тирпейлө те вәхәтра, пахаләхлә пурнаҗсла тарәшасчө. Хуҗаләхри кашни участокрах җирөп йөркө хуҗаланать. Ғак йөркөлөх вара хуҗаләх кантурөнчөнөх пусланать темелле. Коридорта та, специалистсен пүлөмөсенчө те кантәксем умөнчи чөкөксенө пәхса ытараймастан. Хуҗаләх ертүҗи И.В. Николаев хәйөнчөн те, ыттисенчөн те җирөп ыйтма хәнәхнә. Ғавәнпәх өнтө пөрлөхө ёҗсем те әнәслә пурнаҗланса пырасчө.

Ғурхи ёҗсенө пөтөмпө 1600 гектар җөр җинчө туса ирттермелле. Унта 12 трактор хушәнмалла. Вөсемпе тухәслә усә курса палартнә ёҗсенө пахаләхлә та вәхәтра туса ирттерөсө, көрхи пысак тухәҗ валли җирөп никөс хывса хәварасса шанас килөт.

П. ИВАНОВСКИЙ.

Граждансенө йышәнәҗсө

«Единая Россия» партин Муркаш районөнчи уйрәмөн обществәлла йышәнә пүлөмөнчө граждансенө апрель уйәхөнчө йышәнмалли график

Хәш кун	Йышәнмалли вәхәт	Кам йышәнәт
Апрелён 7-мөшө	10–14 сөх.	А.Н. ИВАНОВ, политканаш секретарө, РФ Патшаләх Думин депутатөн Н.М. Бударинан пуләшаканө, «Интертехсервис» ООО генеральнәй директорө
Апрелён 9-мөшө	10–14 сөх.	В.Г. ДАНИЛОВ, Ғаваш Республикин Патшаләх Канашөн депутатө, районти төп больницән төп врачө
Апрелён 14-мөшө	10–14 сөх.	Л.Ю. ТАРАСОВА, политканаш секретарөн сүмө, район административөн йөркөлөпе кадрсен, право өнөпе тивөҗтерөссин тата ыраһти самоуправлени органөсемпе ёҗлекөн пайөн пусләхө
Апрелён 16-мөшө	10–14 сөх.	П.П. ДАВЫДОВ, политканаш секретарөн сүмө, «Ударник» сәнәвлә производство хуҗаләхөн директорө.
Апрелён 21-мөшө	10–14 сөх.	В.А. МОРОЗОВ, Ғаваш Республикин Патшаләх Канашөн депутатө
Апрелён 23-мөшө	10–14 сөх.	Н.П. ПЕТРОВА, политканаш секретарөн сүмө, ҒР Сывләха сыхлас ёҗ тата социалла аталану министрствин районти социалла хуҗлөх пайөн пусләхө

Ғырантару – 2009

Иккөмөш җур җул валли җырантарасчө

Хаклә вулакансем! Районти «Сөнтөрү ялавө» хаҗата иккөмөш җур җулта илсе тама унчөнчи хакпах җырантарасчө. Ултә уйәха җыранмалли хак – 191 тенкө те 70 пус.

Райхаҗат редакцийө.